

УДК 352.07

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2025.3.27>

О. О. Шевченко

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри менеджменту
Донбаської державної машинобудівної академії
ORCID: orcid.org/0000-0003-1825-233X
Researcher ID AAE-3258-2020

С. С. Якушева

магістр ОПП «Державна служба»
Донбаської державної машинобудівної академії
ORCID: orcid.org/0009-0007-4599-5039

МЕХАНІЗМ ПОДАТКОВОЇ БЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ: ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ

У статті представлено розгляд питання актуальної наукової проблеми формування та еволюції механізму здійснення публічної політики з питань податкової безпеки як однієї з підсистем національної безпеки в ракурсі важливого інструменту створення середовища економічної стабільності, прозорості фінансової складової та витримці держави перед загрозами, можливостей держави запобігти негативним факторам, пов'язаним з тінізацією економіки, втратою капіталів, негативним сальдо бюджету, підтриманням соціальної рівноваги та працездатності інститутів влади; проаналізовано особливості ефективного правового алгоритму співпраці органів публічної влади відносно створення податкової безпеки в Україні, орієнтування їх діяльності в контексті загальної національної системи безпекових питань; розкрито характерні засади сутності системи національної безпеки у сфері оподаткування з визначенням основних взаємозв'язків її основних складових підсистем (фінансової, економічної, правової та інформаційної); розкрито наукові підходи дослідників до проблеми податкової безпеки шляхом обґрунтування сутнісних парадигмальних підходів щодо визначення її структури; обґрунтовано питання визначення стану нормативно-правового забезпечення та основних інституцій податкової безпеки в Україні, перелік варіативних небезпек (які формують трансформаційні виклики системного підходу з позицій національної безпеки загалом) за критеріями податкової безпеки; запропоновано конструкт, згідно з яким політику держави щодо формування безпекових питань у сфері оподаткування слід оцінювати в форматі комплексної господарської структури суспільства, яке розкриває відповідні підсистеми (економічного, зовнішньополітичного, військового, технологічного та ін. характеру), коли діяльність органів публічної влади обмежена створенням належних умов з метою проведення активних регулюючих мір держави, задля забезпечення відповідних умов державного оподаткування; розкрито, що державно-правовий механізм публічного управління та адміністрування в цій сфері набуває вигляду цілісної системи органів публічної влади та інших профільних установ, які визначають нормативно-правове поле цього питання та здійснюють відповідне регулювання економічних, фінансових, суспільних та господарських відносин між суб'єктами в умовах забезпечення податкової безпеки; надано рекомендації щодо покращення організаційно-правових алгоритмів дієздатності податкової безпеки в системі державного управління, яка розкриває дії низки провідних інститутів у державі, шляхом систематизації загроз, ризиків, нормативно-правових аспектів в системі податкової безпеки.

Ключові слова: модернізація, місцеве самоврядування, публічне управління, державний контроль, податкова політика.

Постановка проблеми. Податкова безпека, як відповідна галузь в системі публічного управління та адміністрування, є базовою одиницею для дослідження не тільки для суб'єктів підтримання безпеки та обороноздатності країни, але й показує рівень захищеності окремих структурних компонентів економіки та господарської системи держави в цілому. Між цією підсистемою та органами влади постійно функціонує практична залежність дії. З однієї сторони, податкова безпека обумовлена зовнішнім середовищем, а з іншої – вона, як структурний елемент безпеки, має окреслену індивідуальність. В умовах війни оподаткування відіграє важливу роль у стабільності економіки, фінансової та фінансової підсистем господарства. Її вплив надає різні результати дії, які визначають характер та ефективність державного управління. З однієї сторони, підсилення податкової безпеки шляхом впровадження доцільних політичних заходів сприяє створенню відповідних (сприятливих) умов для економічної стабілізації, повинно забезпечити регулярність платежів до бюджету та мінімізувати тіньові грошові потоки. З іншої сторони, низький стан контролю за податковою сферою призводить до втрати коштів держави, що, своєю чергою, поступово ускладнює фінансування оборони та соціального забезпечення країни в цей час.

У будь-якому разі дефіцит належної загальної оцінки рівня такої безпеки складно ухвалити правильні управлінські та адміністративні рішення. Головним є контроль за діями резидентів господарювання задля усунення порушень законодавства в сфері оподаткування та системний аналіз рівня цієї безпеки з низкою конструктивних завдань сьогодення.

Корисним є конструкт конкретного механізму створення та роботи сталої управлінської політики держави, яка враховує визнані в світі практики управління та місцевого врядування в сфері безпеки. З метою використання відповідної моделі або механізму системи управління та адміністрування виникає необхідність у визначенні сутності та оцінці ситуацій застосування досвіду зарубіжних країн, обґрунтуванні вірних до вимог часу засад

та ключових рис, які можна використати у національній системі управління податковою безпекою аргументовано та коректно. В умовах децентралізації в Україні набуває тенденція вдосконалення системи публічного управління на рівні територіальних громад. За останні роки триває реформа публічного управління та здійснена децентралізація органів публічної влади, існуючі на сьогодні засоби функціонування та реалізації місцевого розвитку не сприяли конструктивному вирішенню питань, що існують за цей час, і існують в стані загострення, що обумовлено військовими діями. Ці питання підкреслюють доречність цього дослідження, яке спрямоване на вияв працездатних механізмів забезпечення підсистеми податкової безпеки в публічному управлінні та адмініструванні. Це передбачає розробку критеріїв оцінювання рівня податкової безпеки, формування ефективних підходів до взаємодії суб'єктів державного управління та публічного адміністрування у вирішенні питань податкової безпеки, а також оптимізацію організаційних заходів для її зміцнення [7]. Актуальними залишаються питання щодо розробки, обґрунтування та апробації алгоритмів функціонування структурних підсистем, пошуку дієвих механізмів реалізації моделі підсистеми податкової безпеки в загальному контексті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Базові аспекти підсистеми податкової безпеки держави з ракурсу публічного управління та адміністрування, здобутки напрацювань питань управління господарством та еволюцією територіальних громад, аспекти національної безпеки держави, на рівні громад, отримали віддзеркалення у працях багатьох вчених [1, с. 12; 2, с. 88; 3, с. 143; 4]. Можна відзначити суттєвий пласт напрацювань в створенні теорії та методології застосування публічної політики, організаційно-правових засад національної безпеки, визначенні підходів в організації правових дій органів публічної влади. Дивлячись на велику кількість дослідників та їх праць, маємо практичну потребу в наукових доробках, що розкривають практичні аспекти забезпечення податкової підсистеми безпеки. Окрім інституціональ-

них та базових історичних напрацювань, існує потреба в прикладних дослідженнях, які окреслюють практичну діяльність та надають можливість підвищити рівень податкових надходжень, залучити фінансові вливання в економіку нашої країни за умов війни. Досі не розроблено ґрунтовні базові підходи щодо процесу вдосконалення алгоритмів податкової підсистеми безпеки, що ставить питання для вирішення.

Мета статті – дослідження модернізації механізму податкової безпеки в контексті національної безпеки України.

Виклад основного матеріалу. Розвиток країни безпосередньо залежить від зовнішніх умов всіх сфер життєдіяльності, оскільки саме вони створюють підґрунтя національної дії суспільства. Маємо дисбаланси в податковій системі, пов'язані з високими ризиками та загрозами для безпеки держави (в тому числі економічної), набувають оціночного значення як параметри, що мають вплив на рівень податкової підсистеми безпеки як складової національної безпеки. Серед ключових загроз можна виокремити надмірне податкове навантаження, дефіцит бюджетів різних рівнів, недостатній рівень надходжень до бюджету, накопичення податкового боргу та інші системні проблеми, які потребують невідкладного вирішення [4]. Це, у свою чергу, вимагає комплексного підходу до оцінки загроз податковій безпеці (потенційних, реальних, прямих, опосередкованих), що мають значення не лише для фінансової стабільності, а й для загальної національної ситуації.

Податкова підсистема безпеки характеризує стан загальної податкової системи країни, коли наявна стабільність усіх її елементів, що забезпечують належний ресурсний потенціал країни, економічний та соціальний розвиток, усталеність фінансової системи та можливості супротиву ендогенним та екзогенним загрозам в державі.

Механізми моделювання податкової підсистеми безпеки формують соціально-економічний розвиток, питання зовнішньої політики, соціальної відповідальності громадян, їх заощаджень тощо [4, с. 52]. Оцінюючи багатофакторність сутності подат-

кової безпеки, ускладнене розуміння і взаємозалежність різних її елементів, а також необхідність урахування наявних економічних інтересів фізичних та юридичних осіб – платників податків, територіальних громад та держави в цілому, з метою визначення підтримуючого економічного зростання, можна виділити такі рівні податкової підсистеми безпеки, як національна, регіональна та безпека платників податків.

Державну податкову безпеку багато вчених розглядають як дієвий конструкт економічної безпеки країни [2, 3, 4], оскільки підґрунтям для існування держави вважаємо податки.

Податки поєднують є економічну та бюджетну підсистеми господарства [6, с. 34], що показує перерозподіл коштів між господарствами, фізособами і урядом. В умовах становлення і реформування податкової системи України самостійну роль отримує конструкт безпеки, характеризує стан погроз та можливих ризиків для національного господарства, що натомість спонукає дослідників на пропрацювання моделей і механізмів аналізу впливу на результативність діяльності і підвищення економічної безпеки держави, окремих територіальних громад тощо. Зважаючи на це, основним джерелом, що створює загрозу податкової безпеки, є податкові ризики, які можна оцінити.

При зміні податкової системи країни питання захищеного оподаткування набувають сенсу і є частиною національної економічної безпеки держави (рис. 1), як одержувача. Тому податкова безпека держави являє собою стан економічної підсистеми господарства та інститутів влади, коли гарантовані надходження до бюджетів територіальних громад, що забезпечує підтримання національних інтересів, соціальні підсилювачі податкової політики, необхідний оборонний потенціал в умовах відповідних ендогенних і екзогенних економічних процесів [4, с. 29], ризиків та військових дій.

З метою встановлення причин і наслідків порушення вимог податкової безпеки, доречним є аналіз основних умов забезпечення податкової безпеки. До цього слід віднести: якість національної право-

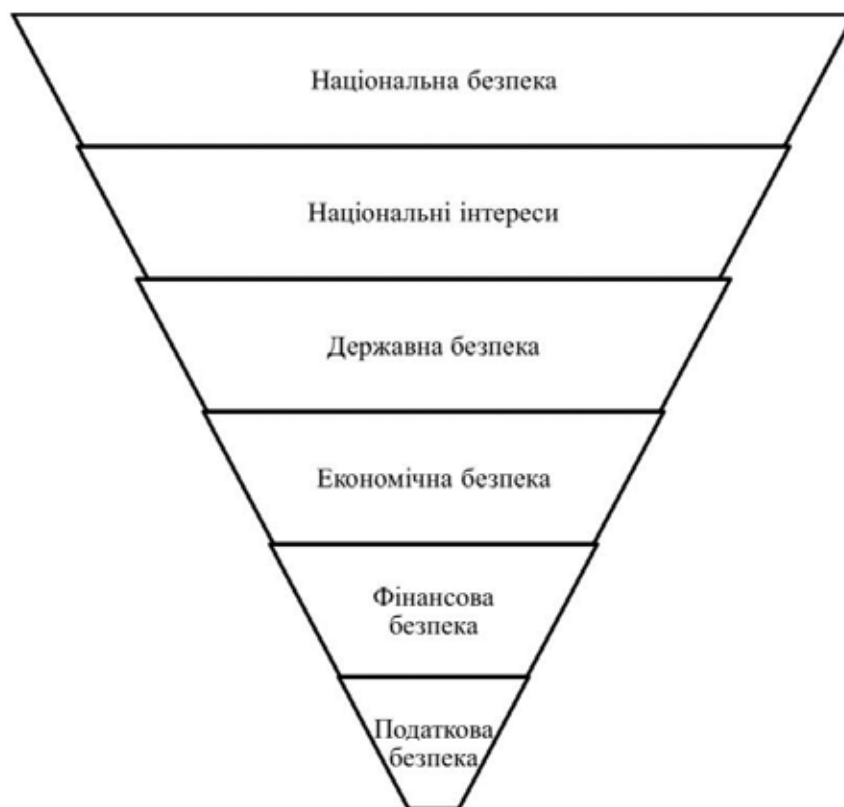

Рис. 1. Роль податкової безпеки в системі загальної національної безпеки держави

вої бази системи оподаткування і ступінь її відповідності міжнародним стандартам; належний рівень розробки довгострокової стратегії забезпечення податкової безпеки держави і концепції податкової безпеки (в частині ефективності поточної політики органів влади); досягнення структурованого рівня податкової безпеки в територіальних громадах; якість відповідного моніторингу стану податкової безпеки; належне ресурсне забезпечення та якість діяльності інституційних складових податкової системи; виявлення моделей дії ризиків податкової безпеки; правове дотримання платниками податків податкової дисципліни. Такий комплекс умов забезпечення цих питань в Україні потребує подальших удосконалень, що обумовлює безліч потенційних і реальних ризиків і загроз [7, с. 59].

Під час дослідження механізмів дії ризиків податкової безпеки, слід виходити з суб'єктного складу всіх учасників цієї діяльності у сфері оподаткування, що надасть змогу найбільш глибоко розкрити механізми виникнення і дії ризиків податкової безпеки.

Вважаємо, що в загальній архітектоніці національної безпеки економічна безпека виконує достатню інтегруючу функцію, оскільки забезпечує взаємодію з іншими секторами: наприклад, військова безпека потребує стабільного фінансування сектору оборони. Всі напрями стабілізації економічної підсистеми господарства в стані війни можливі лише за умов достатньої мобілізації фінансових ресурсів, що має бути організовано завдяки ефективній податковій системі на правових засадах.

Задля реалізації Стратегії реформування системи управління державними фінансами на 2022–2025 роки, яка була затверджена урядом, необхідна швидка адаптація податкової системи до змін, які призводять до дисбалансів фінансової складової, саме через які держава не в змозі належним чином реалізовувати податкову політику, а дієвий бізнес втрачає стимул працювати легально [1].

Тому, парадигма податкової безпеки в умовах правового режиму воєнного стану, повинна максимально ефективно забезпечувати потреби всіх учасників (бізнесу, громадян, держави). Вона має базу-

ватись на зворотному зв'язку між наступними суб'єктами забезпечення податкової безпеки (рис. 2).

Гнучка адаптація законодавства до умов воєнного часу є необхідним аспектом для забезпечення стабільності податкової системи. З цією метою варто вдосконалити нормативно-правову базу, оптимально визначити податкові ставки та пільги, враховувати обов'язково специфіку воєнних викликів сьогодення, а спрощена процедура врахування змін у податковому законодавстві надасть можливості швидко реагувати на нові умови. Разом з цим, підтримка дієвого бізнесу є важливим фактором економічної стійкості під час війни. Тимчасові податкові канікули для підприємств, що постраждали від бойових дій, особливо в регіонах активних бойових дій, сприяють збереженню їхньої діяльності.

Нарощення системи адміністрування податків передбачає впровадження обов'язкового е-документообігу, що сприяє зменшенню корупційних ризиків і прискоренню взаємодії між платниками

податків і органами державної влади. Додатково, використання сучасних технологій, таких як штучний інтелект, за потреби та вміння правильного використання може надати можливість аналізувати дані та виявляти схеми ухилення від сплати податків.

Зниження обсягів податкових надходжень нерідко змушує звертатися за міжнародною фінансовою допомогою [6, с. 26]. Хоча така допомога може бути необхідною задля забезпечення потреб життєдіяльності осіб, вона водночас створює ризики зростання зовнішньої залежності країни та збільшення державного боргу, що, водночас, може вплинути на економічну незалежність держави в довгостроковій перспективі. Тому, на думку багатьох дослідників, в умовах війни ключовим завданням є швидка адаптація податкової системи до нових викликів, що включає підвищення ефективності використання наявних ресурсів, мінімізацію втрат через ухилення від оподаткування та розробку нових інструментів для поповнення бюджету. В цій ситуації особливо

Рис. 2. Парадигма взаємодії учасників суспільства в забезпеченні підсистеми податкової безпеки

важливим стає забезпечення прозорості та підзвітності використання податкових коштів, зокрема тих, які спрямовуються на фінансування оборонних потреб, тим самим створивши умови для можливості підвищити довіру платників податків до системи, а також сприяє зменшенню рівня параметрів тіньової економіки.

Податкова оптимізація має ґрунтуватися на комплексному державному організаційно-правовому механізмі управління податковою безпекою, обґрунтованому та доцільному управлінні економічною безпекою в її фіскальному вимірі. Такий механізм повинен спиратися на науково обґрунтовані парадигми та підходи, прогнозовану аналітику та належне інформаційне поле. Відправною точкою, на нашу думку, стає парадигма забезпечення податкової (економічної) безпеки, орієнтована на запобігання дисбалансу інтересів держави, бізнесу й суспільства. Її реалізація має виключити наявність деструктивної економічної поведінки суб'єктів господарювання, мінімізувати відтік капіталу до тіньової економіки та зміцнить соціальну захищеність держави. Парадигма податкової безпеки має інтегруватися у концепцію загальної національної безпеки, за умов досягнення трьох базових цілей: створення економічно обґрунтованих податкових режимів, мінімізацію присутності недобросовісних учасників податкових відносин, формування належної податкової культури на основі конституційного обов'язку кожного суб'єкта держави сплачувати податки.

Зараз відбуваються структурні, багатовекторні процеси, які ведуть до розуміння змін в підсистемах господарства в цілому. Світова спільнота стикається з запитаннями та фокусом, пов'язаними з використанням своїх національних алгоритмів розвитку до вимог сьогодення, пошуку дієвих нових спектрів ефективного публічного управління, місцевого врядування задля забезпечення визначеного рівня е-урядування та належного рівня добробуту громадян. Перетворюючі процеси та вплив військових дій, що відбуваються в Україні також вимагають нових перспективних рішень щодо створення концепту системи органів публічної влади та врядування

всіх рівнів. Загальними ключами відповіді щодо характерних ознак сучасного етапу публічного управління національною безпекою мусимо відзначити зниження рівня ефективності політики держави через ускладнення прогнозування економічного стану та суттєву деформацію основних реакцій національної господарської системи на ендогенні та екзогенні аспекти впливу [3, с. 201]. Слід дослідити питання щодо розробки механізму модернізації системи податкової безпеки в рамках національної безпеки держави.

Правові моделі обґрунтування податкової безпеки мають визначати систематизовану сукупність правових методів і засобів, які регулюють податкову систему і гарантують захист всім учасникам податкових відносин у різних сферах соціально-економічного життя держави. У період дії правового режиму воєнного стану спостерігається різкий перехід від раціонально-економічного усвідомлення сутності податків як ресурсного чинника держави, до осмислення податків як загрози економічній безпеці та тяжкості податкових наслідків для бізнесу, від мотивації дотримання податкового правопорядку, з метою існування держави до самореалізації окремої особистості для фізіологічного виживання, актуалізуючи наявні ціннісні орієнтири і реально наявні соціальні умови справедливості і економічної реальності [8]. Основними перспективними векторами системи податкового регулювання, що закладено в концепції податкової безпеки, вважаємо усунення подвійного оподаткування; забезпечення податкової безпеки господарюючих суб'єктів, які ведуть зовнішньоекономічну діяльність в іншій країні, за якої гарантується сприятливий податковий клімат, шляхом усунення податкової дискримінації; підвищення міжнародної комерційної активності, збільшення потоку капіталів між країнами при взаємовигідному співробітництві; декриміналізацію міжнародних податкових відносин, за якої забезпечується свій податковий суверенітет за допомогою обміну інформацією між фіскальними органами і проведення попередніх розслідувань за наявності фактів ухилення від сплати податків; визначення

спірних податкових питань, які виникають між різними під час податкового адміністрування, на основі норм міжнародного права. Загальне належне вдосконалення організаційно-правових механізмів обґрунтування податкової безпеки в системі державного управління, шляхом упровадження парадигми податкової безпеки, дає змогу покращити діяльність податкових органів і, у такий спосіб, вивести податкову систему держави на якісний продуктивний рівень [1]. Концептуальна модель включення підсистеми

податкової безпеки в загальну систему відображає відповідну взаємодію та представлена (рис. 3) в поєднанні відповідних рівнів, стратегічного (доктрина та індикативна матриця ризиків), операційного (єдина платформа електронного аудиту, наявність центру фінансової аналітики), функціонального (правові, соціально-комунікаційні та антикризові аспекти), утворивши при цьому єдину дієву систему безпеки.

Багато років в нашій державі достатньо складно домогтися стабільних податко-

Рівень	Підсистема / Елемент	Ключові суб'єкти / Інструменти	Функція / Очікуваний результат
Стратегічний	Доктрина національної безпеки	Президент, РНБО, Верховна Рада	Фіксує, що податкова безпека є ядром економічної безпеки та ресурсним фундаментом усіх інших секторів (оборона, інформаційна, енергетична, соціальна)
	Стратегія податкової безпеки	Кабінет Міністрів, Мінфін, Бюро економічної безпеки	Довгострокові цілі: стійке бюджетне наповнення, мінімізація тінізації, зниження частки "ризикових" секторів, інтеграція до міжнародних стандартів
	Індикативна матриця ризиків	РНБО + Мінекономіки	Щорічне встановлення «червоних ліній» макро- та мікроіндикаторів
Операційний	Єдина міжвідомча платформа е-аудиту	блокчейн-реєстр транзакцій, AI-сканер ризикових операцій	Свочасне виявлення схем ухилення; автоматичний обмін даними ДПС-митниці-НБУ-СБУ
	Центр фінансової аналітики	Big Data-кластер, індекси податкової прозорості, прогнозні моделі	Оперативна оцінка загроз, формування сценаріїв реакції
	Механізм "єдиного вікна" для бізнесу	Кабінет платника 2.0, API-інтеграції банків та маркетплейсів	Зменшення транзакційних витрат, зростання добровільної дисципліни, легалізація обороту
Функціональний	Правовий блок	кодифікація термінів у ПКУ; гармонізація з BEPS, CRS, AML; кіберзахист	Єдина правова рамка, мінімізація колізій, підвищення довіри інвесторів і міжнародних партнерів
	Соціально-комунікаційний блок	дашборд «Куди йдуть мої податки»; Кабінет платника 2.0; освітні курси; онлайн-опитування	Зростання добровільної дисципліни, прозорість витрат бюджету, зниження соціальної напруги
	Антикризовий блок	податкові канікули, адаптивні ставки, протоколи кіберзахисту, резервний фонд ДПС	Гнучке реагування на шоки, збереження платоспроможності бізнесу, безперервність фіскальних функцій

Рис. 3. Механізм включення підсистеми податкової безпеки в загальну систему безпеки держави

вих надходжень за рахунок підвищення збору податків та скорочення випадків їх несплати, і саме такий фактор вважаємо перешкодою до зменшення податкового навантаження, що має стати каталізатором розвитку бізнесу. Постійний від'ємний результат бюджету ускладнює шляхи адаптації податкового регулювання. Зважаючи на це, необхідність покращення стану середовища для функціонування платників податків є визначальною перспективою політики держави та уряду на сучасному етапі.

Висновки і пропозиції. Таким чином, якщо досліджувати податкову підсистему безпеки як невід'ємну складову національної безпеки, слід говорити про перехід від фіскального (реактивного) контролю до достатнього (проактивного) ризик-менеджменту, коли кожен податковий індикатор слугує показником (або так званим «датчиком») фінансової та економічної стійкості. Одже, такий підхід дозволяє не лише мати гарантію стабільного бюджетного наповнення, а й своєчасно виявити та обов'язково нейтралізувати наявні економічні загрози, зміцнити національну економічну безпеку та конкурентоспроможність держави. Головні задачі органів виконавчої влади окреслені у створенні відповідних умов підтримки цієї ситуації з метою застосування відповідних концептів, коли необхідно формувати належні організаційно-правові засади податкової безпеки.

Список використаної літератури:

1. Науменко К. В. Система забезпечення безпеки в державному управлінні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1606>. (Дата звернення 17.08.2025).
2. Детермінанти розвитку публічного управління та адміністрування в Україні: монографія / за заг. ред. Н. С. Орлової. Харків: Право, 2020. 264 с.
3. Шевченко О.О. Еволюція господарської системи: методологія аналізу у світовій економічній думці (кінець XIX – початок XXI ст.): монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2017. 304 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Shevchenko_Olena/Metodolohiia_doslidzhennia_evoliutsii_hospodarskoi_systemy_u_svitovii_ekonomichnii_dumtsi_kinets_KhI.pdf? (Дата звернення 27.09.2025).
4. Тарашенко В. А. Податкова безпека як складова економічної безпеки України. *Український економічний часопис*. 2024. № 6. С. 153–157. DOI:10.32782/2786-8273/2024-6-25. Режим доступу: <https://journals.dpu.kyiv.ua/index.php/economy/article/view/492>. (Дата звернення 15.09.2025).
5. Гриценко А. Реконструктивний економічний розвиток, зміст, основні напрями і вектор соціальної справедливості. *Економічна теорія*. 2016. № 4. С. 5–19.
6. Науменко К. В. Система забезпечення безпеки в державному управлінні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 3. URL: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=1606>. (Дата звернення 08.09.2025).
7. Шевченко О.О., Єршов В.О., Коростильова О.О. Механізм модернізації системи публічного управління в місцевих органах влади: інструменти аутсорсингу та інклюзії. *Таврійський науковий вісник*. 2023. № 5. С. 57–62.

Shevchenko O., Yakusheva S. The mechanism of tax security in the context of national security: organisational and legal foundations

The article examines the topical scientific issue of the formation and evolution of the mechanism for implementing public policy on tax security as one of the subsystems of national security in terms of an important tool for creating an environment of economic stability, transparency of the financial component and the state's resilience to threats, the state's ability to prevent negative factors related to the shadow economy, capital loss, negative budget balance, maintaining social balance and the functioning of government institutions; it analyses the features of an effective legal algorithm for cooperation between public authorities in creating tax security in Ukraine, orienting their activities in the context of the overall national security system; the characteristic principles of the essence of the national security system in the field of taxation are revealed, with the definition of the main interrelationships between its main subsystems (financial, economic, legal and informational);

the scientific approaches of researchers to the problem of tax security are revealed by substantiating essential paradigmatic approaches to determining its structure; justifies the issue of determining the state of regulatory and legal support and the main institutions of tax security in Ukraine, a list of variable risks (which form the transformational challenges of a systemic approach from the perspective of national security in general) according to tax security criteria; a construct is proposed according to which the state's policy on the formation of security issues in the field of taxation should be assessed in the format of a comprehensive economic structure of society, which reveals the relevant subsystems (economic, foreign policy, military, technological, etc. character), when the activities of public authorities are limited to creating appropriate conditions for the implementation of active regulatory measures by the state in order to ensure appropriate conditions for state taxation; it is revealed that the state-legal mechanism of public management and administration in this sphere takes the form of an integrated system of public authorities and other specialised institutions that determine the regulatory and legal framework for this issue and carry out the relevant regulation of economic, financial, social and economic relations between entities in the context of ensuring tax security; recommendations are provided for improving the organisational and legal algorithms of tax security in the public administration system, which reveals the actions of a number of leading institutions in the state by systematising threats, risks and regulatory and legal aspects in the tax security system.

Key words: *modernisation, local self-government, public administration, state control, tax policy.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.10.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 24.11.2025

Дата публікації: 19.12.2025